

זוהדר

زوهدريه ZO HADEREKH

גיליון 20 / 26 במאי 2021

מעצר מפגינה ביפו, 12 במאי (צילום: אקטיבסטילס)

מחאה ונקמה

מאות צעירים ערבים נעצרו בימים האחרונים

איפה היו השוטרים כאשר הפשיעה השתוללה בחברה הערבית? כאשר צריך להציל נפשות של אזרחים הערבים – המשטרה לא זזה.

על כך הוסיף יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש) במליאת הכנסת (25.5): "בן גביר ודומיו הציתו את השטח, ואת מי עוצרים? 1,500 צעירים ערבים נעצרו ובהם קטינים רבים. לא עצרו את מתנחלי יצהר, את אנשי להב"ה או את לה פמיליה. עצרו דווקא את אלה שלקחו חלק במחאה לגיטימית".

לדברי ח"כ עודה, "ממשלת נתניהו חיפשה 'תמונת ניצחון' ולא מצאה. היא המירה אותה במעצר של הצעירים. אנו דורשים את שחרורם".

מחד"ש נמסר: "אותה משטרה שמפקירה את הציבור הערבי, מפעילה את כוחה הרב כדי לדכא באלימות כל התנגדות לשלטון. לא ניתן יד לחוק אחד ליהודים ולחוק אחר לערבים. אנחנו קוראים – די לדיכוי הפוליטי, די למשטרה הפועלת בשירות שלטון גזעני ומסית".

המשטרה מבצעת מאות מעצרים כחלק ממבצע רחב היקף המנוהל השבוע – ביישובים ערביים בלבד (ר' ידיעה בעמ' 4). בכסות של שלטון החוק ופענוח עבירות, יצאו ממשלת הימין והמשטרה במבצע של אכיפה בררנית ומפלה נגד הציבור הערבי.

מפגינים, מוחים, פעילים פוליטיים ופעילים חברתיים ערבים, ובהם פעילי חד"ש, מק"י ובנק"י, נעצרו בגין השתתפות בהפגנות לא אלימות – בעוד שכנופיות המתנחלים והכהניסטים שפרעו בערים ובבתים של משפחות ערביות כלל לא הועמדו לדין. פשעים אלימים של קבוצות הימין הגזעניות נגד פלסטינים לא נחקרים. יתר-על-כן, הפרקליטות מיהרה להגיש (25.5) כתבי אישום נגד 170 מעורבים במעשי אלימות: 15 מהם יהודים וכל היתר ערבים. "לפתע התעוררה המשטרה, ועכשיו היא מבקשת להשליט חוק וסדר", הגיבה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת). "איך יכול להיות שהמשטרה עכשיו כן יכולה לאסוף מצלמות ולבדוק אותן?"

לגלנט מועמד משלו לפרס ישראל

"מנהל חטיבת ביניים בבית הספר המדעי-תורני כפר בתיה ברעננה, תועד מיידה אבנים לעבר ערבים בלוד. המנהל, שגיא רוזנבאום, הודה במעשים ובהודעה שהעביר לקבוצת הורים כתב כי הגיע כדי לסייע למשפחה יהודית שהותקפה בביתה, ואז נקלע לאירוע של זריקת אבנים. שר החינוך, יואב גלנט, לא הגיב לדברים. במקרים קודמים, משרד החינוך מיהר לפעול בנחרצות: רק בינואר השנה, איים גלנט להטיל סנקציות על מנהלי בתי ספר שזימונו ארגוני שמאל למוסדותיהם."

"דה מרקר", 19.5

הכתב הצבאי של ערוץ 20: תמיד גזען

"שתי רקטות נופלות בים, אחת נופלת ביישוב ערבי גדול ולצענו הרב לא הביאה להמוני הרוגים שם."

קובי פינקלר, הכתב הצבאי של ערוץ 20, 19.5

דברים בשם אומרם

לא הצטרף לליכוד כי צריך יד קשה נגד העובדים

"החלטתי לא להצטרף לליכוד, כי מרכז המפלגה נשלט על ידי כוחות פוליטיים שמחוברים להסתדרות ומונעים רפורמות כמו ביטול חובת ההתאגדות במקומות עבודה. בחיים לא אוכל להעביר חוקי עבודה כל עוד פוליטיקאים כמו שר העבודה חיים כץ מחוברים בפועל להסתדרות. כדי לעשות רפורמות צריך לעקוף את מרכז הליכוד וזה לא אפשרי. אני רוצה לקדם חקיקה בענייני דיני עבודה שתהיה בתוקף רק לגבי מקבלי שכר מינימום. אני גם מתנגד לתשלום גורף של קצבאות ילדים ודורש שהתשלום ייעשה על בסיס מבחן הכנסה. אני גם תומך בהגבלת זכות השביתה."

ח"כ אביר קארה מסייעת ימינה, "מעריב", 14.5

במשטרה משרתים יותר מ-33 אלף שוטרים

"ח"כ עופר כסיף התקשר למפקד מחוז מרכז במשטרה כשעה וחצי לפני הלינץ' בבתי ים והתריע מהאפשרות שאירוע כזה יקרה: 'יש חבורה של מאות, איפה אתם נמצאים?'. רפ"ק הונוג מדוברות המשטרה הגיב להקלטה ואמר כי 'גם אם יתווספו אלפי שוטרים, לא נוכל להיות בכל פינת רחוב'."

יערה שפירא, חדשות "כאן", 16.5

הכתבים הצבאיים: פעם חייל, תמיד חייל

"המיצוב והנימה שבהם בחר דובר צה"ל להציג לציבור את מבצע 'שומר החומות' בלט מהרגע הראשון: פני צה"ל למבצע תקיף, אולי למערכה גדולה. הרמטכ"ל, רב-אלוף אביב כוכבי, שידר הדובר, אינו עגל רך. הוא דוגל בגישה קטלנית כלפי אויבי ישראל. מה שמטריד במיוחד הוא ההנהלות של רוב הכתבים והפרשנים הצבאיים: עד כה הם מהדהדים את מסריו של הדובר, ואינם מקשים עליו או קוראים תיגר על קביעותיו. הם אינם יודעים מה מתרחש בעזה, אך חוזרים על גרסת דובר צה"ל לגבי ממדי ההרס שמותיר שם חיל האוויר. הם אינם מספקים ראיות, אך חוזרים על טענת 'גורמים בצה"ל' כי החמאס מוכה ומייחל להפסקת אש. הם גם מדקלמים את טענת הדובר שהפיקוד העליון לא הופתע מהתקפת הטיילים. לכל היותר הם מודים בחצי פה שעצם ההסתמכות ארוכת השנים על החמאס, ולא על הרשות הפלסטינית, הייתה שגיאה, אך הם ממהרים להזכיר כי הגישה הזו גובשה והונחתה על-ידי הדרג המדיני. גם במערכה הזו מתפקדים רוב הכתבים הצבאיים כחיילים ממושמים של הממסד הביטחוני."

עוזי בנימין, "העין השביעית", 14.5

אוי ואבוי, אהוד יערי מאוכזב

"אני המום מההתנהלות, מכל המפלגות הערביות, של חד"ש. אין לי הפתעות וציפיות מבל"ד, אבל תנועת חד"ש, יוצאי המפלגה הקומוניסטית שחרטה על דגלה 'חברה יהודית ערבית', הם יוזמים שביתה כללית? שביתה כללית יכולה להיות הזמנה לאלימות ולחיכוכים."

הפרשן אהוד יערי מערוץ 12, האתר "חרדים 10", 18.5

מכתבים למערכת

להגן על האזרחים ומיד

כולנו עוקבים בצער ובדאגה אחרי ההתפתחויות הקשות בישראל ובפלסטין. כפי שחששנו והתרגנו, התנהלות לא שקולה של משטרת ישראל בירושלים הובילה לפיצוץ שמרעיד את כל האזור – ירי רקטות מצד חמאס על ישראל והפצצות נרחבות של ישראל בעזה גובים מחיר נורא ומיותר בחיי אדם. במקביל, אנחנו עדים לתופעה החדשה והמזעזעת של מהומות אלימות בערי ישראל, בהן אזרחים יהודים וערבים תוקפים אלה את אלה באלימות מחרידה. זו מציאות בלתי נסבלת, אשר משפיעה עמוקות על חיינו, ומערערת גם את תחושת הביטחון הבסיסי של מי שעד כה חיו מחוץ למעגל האלימות הנוכח תמידית באזור.

למשטרת ישראל יש תפקיד מפתח בתקופה זו: עליה להרגיע את הרוחות ולא להלהיט, ולשמור על ביטחונם של כלל אזרחי ישראל. לצערנו, דיווחים שמגיעים אלינו מהשטח, בהם מעצרים נרחבים ואלימים של מפגינים בחיפה וחשד למניעת טיפול רפואי מעצורים בירושלים, ומנגד – נוכחות מוגבלת ולא אפקטיבית במוקדי החיכוך בערים המערובות, מעידים שהמשטרה אינה עומדת באתגר שהונח לפתחה.

אנחנו בוועד נגד עינויים נערכנו להגשת תלונות במקרים אלה ואחרים כמותם, וקוראים לכל מי שנפגע מאלימות משטרתית בתקופה זו לפנות אלינו לקבלת ייעוץ והכוונה.

כארגון בו עובדים יחד ערבים ויהודים, ישראלים ופלסטינים, אנחנו חווים את הכאב שמביאה עמה תקופה זו באופן האישי ביותר, ומבינים שחיים משותפים בישראל נראים כעת כשאיפה בלתי מושגת. את הנזק שנעשה למרקם החיים של הקהילות השונות בישראל ייקח שנים לשקם. אנחנו נמשיך לעבוד יחד ולהיאבק יחד למען הערכים המשותפים לכולנו – חופש מאלימות מוסדית עבור כל בני האדם בישראל ובפלסטין.

אנחנו קוראים יחד למשטרת ישראל לעצור מיד את שפיכות הדמים ולהגן על חיי כל האזרחים ועל ביטחונם.

טל שטיינר, מנכ"לית

הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

ילד פלסטיני מתבונן על הרס ההפצצות בעזה (צילום: אקטיביסטילס)

11 ימי לחימה בדרום שהרחיקו את השלום והעמיקו את האיבה

המחיר הכבד שמשלמים האזרחים

גם תשתיות המים והתברואה ניזוקו קשות במהלך סבב ההסלמה. נגרם נזק לרשתות ביוב, לצנרת, לבארות, לתחנה של שאיבת שפכים ולכלי רכב. בשל נזק שנגרם לקווי הזנה ולרשתות חשמל, אספקת החשמל הממוצעת ברחבי עזה מסתכמת בשבע שעות ביממה. לדברי כוח המשימה לענייני מים, תברואה והיגיינה, היעדר אספקת חשמל גרם להשבתה של שלושה מתקני התפלה מרכזיים, אשר מספקים מי שתייה ליותר מ-400 אלף בני אדם, וכן של מתקני טיהור שפכים. עקב כך מוזרמים לים מדי יום שפכים לא מטהרים או מטהרים חלקית בלבד בהיקף של יותר מ-100 אלף מטר מעוקב. על פי הערכות, ל-800 אלף בני אדם אין גישה סדירה למים בטוחים לשתייה המוזרמים בצנרת.

ראוי להזכיר לממשלת ישראל ולשלטונות החמאס ברצועת עזה, שלפי המשפט ההומניטרי הבינלאומי, יעדים צבאיים הם אלה "שמעצם טבעם, מיקומם, תכליתם או השימוש בהם תורמים תרומה משמעותית לפעולה צבאית, או כאלה שהשמתם מציעה יתרון צבאי משמעותי". על פי אמנות עליהן גם חתומה ישראל, "תקיפת אובייקטים אזרחיים, לרבות מבנים ממשלתיים, בתים ותשתית אזרחית, אסורה באיסור מוחלט בכל נסיבות שהן. כן אסורה תקיפת יעדים צבאיים הצפויה לגרום נזק לא מידתי לאובייקטים אזרחיים". כל זה נשכח ב-11 ימי ההפצצות.

ריקה הלוי

13 הרוגים ומאות נפגעים בישראל

מאז תחילת מעשי האיבה ועד תחילת השבוע (23.5), נהרגו בישראל 13 בני אדם ומאות נוספים נפצעו כתוצאה מירי רקטות או כשמייהרו למצוא מחסה במהלך התקיפות. בין ההרוגים – חייל אחד ושלושה אזרחים זרים. לפי מערכת הבריאות, 2,500 נפגעים טופלו בבתי החולים ברחבי הארץ כתוצאה ממבצע "שומר החומות" והאלימות בערים המעורבות. בין הנפגעים: 61 במצב קשה, 171 במצב בינוני, ו-240 נפגעי חדרה. נתונים אלו אינם כוללים נפגעים שטופלו בשטח ושוחררו לבתיהם.

"מספר האבדות של ארגון הטרור חמאס ברצועת עזה צפוי לעלות בימים הקרובים, דווקא לאחר שהחלה הפסקת האש", התפאר דובר צה"ל בשבת (22.5), יממה לאחר הכרזת הפסקת האש בדרום. עוד נמסר: "במבצע שומר החומות נהרגו ברצועה 230 פעילי טרור. לפי הערכות המספרים יעלו ככל שחמאס ימשיך לחלץ את אנשיו שנקברו תחת ההריסות". האם סבור דובר צה"ל שילדים בני 6 או 8 הם "פעילי טרור"? הרי גופותיהם של ילדים נמצאו מתחת להריסות ביום בו נמסר ההודעה.

מאז 10 במאי אימתה נציבות זכויות האדם של האו"ם את דבר הריגתם בעזה של 242 פלסטינים, בהם 66 ילדים, 38 נשים (ארבע מהן הרות) ו-138 גברים. נתון זה כולל שלושה בני אדם בעלי מוגבלויות.

לפי נתוני נציבות זכויות האדם, לפחות 129 מההרוגים היו אזרחים. כמו כן, לפחות 230 מההרוגים, לרבות 62 ילדים, נהרגו ככל הנראה בידי כוחות צה"ל. "ייתכן שההרוגים הפלסטינים בעזה נפגעו בחלקם מרקטות פלסטיניות שהחטיאו את מטרתן ונחתו בשטח הרצועה", נמסר מהנציבות. משרד הבריאות הפלסטיני הוסיף, כי במהלך מעשי האיבה נפצעו בעזה 1,948 פלסטינים, בהם 610 ילדים, 398 נשים (שלוש מהן הרות) ו-940 גברים.

נזק כבד לתשתיות ולמבנים

כתוצאה מההפצצות צה"ל נגרם נזק כבד לתשתית החיונית. המשרד הפלסטיני לעבודות ציבוריות ולדיור דיווח, כי מאז תחילת סבב ההסלמה ועד 20 במאי נהרסו 258 בניינים, שכללו 1,042 יחידות דיור ומסחר. בנוסף, 769 יחידות דיור אינן ראויות עוד למגורים לאחר שנגרם להן נזק כבד. ל-14,536 יחידות דיור נגרם נזק קל.

כוח המשימה לענייני חינוך הוסיף, כי מאז תחילת סבב ההסלמה נפגעו 53 מתקני חינוך, ובתי הספר בעזה נותרו סגורים, מצב זה פוגע בכמעט 600 אלף תלמידים. לדברי כוח המשימה לענייני בריאות, נגרם נזק לשישה בתי חולים ול-11 מרכזי רפואה ראשוניים, והנזק שנגרם לאחד מהם כבד. בית חולים אחד אינו מתפקד משום שנותק מאספקת חשמל.

הממשלה מקצצת בדמי האבטלה

שירות התעסוקה פרסם השבוע (25.5) את רשימת הערים בעלות שיעור דורשי העבודה הגבוה ביותר לחודש אפריל. בראש הרשימה ניצבת אום אל-פחם עם 24.4% דורשי עבודה. בנוסף, שלוש מבין חמש הערים המובילות הן ערביות. מהנתונים עולה כי נכון לחודש אפריל נמשכה מגמת הירידה במספר דורשי העבודה, אך בעצמות וקצב משתנים מעיר לעיר. נכון לסוף חודש אפריל, בראש הטבלה ניצבת אום אל פחם, אחריה נצרת עם 24.3%, ואת החמישייה סוגרות רהט (19.9%) ועכו (19%).

חוף ההבטחה של שר האוצר ישראל כ"ץ, החל בשבוע (26.5) יופחתו דמי האבטלה ב-10%. הקיצוץ בדמי האבטלה מתורץ בירידה בשיעור האבטלה הרשמי מתחת ל-10%, וזאת כפי שנקבע בתוכנית הכלכלית שעוגנה בחוק. על מנת לבטלה נדרש תיקון חקיקה. העובדות לא הפריעו לשר האוצר להבטיח הבטחות שווא.

בחשבון הפייסבוק שלו כתב אז כ"ץ: "תשלומי החל"ת ימשכו עד חודש יוני, ללא הורדה של 10% בגובה התשלום בשל הנתונים החלקיים. כך הנחיתי את המערכות הנוגעות בדבר". כ"ץ לא כתב כי אין בסמכותו לקבל החלטה כזו לבד, וכי נדרשות החלטות ממשלה וחקיקה בכנסת.

מאז תחילת מדיניות החל"ת, שולמו דמי אבטלה בשיעור של עד 70% מהשכר המקורי, ולפי החוק התשלום צפוי להימשך עד 30 ביוני השנה. עם זאת מבהיר החוק כי כאשר שיעור האבטלה יירד אל מתחת ל-10%, דמי האבטלה יופחתו בהתאם ב-10% בחודש שלאחר מכן. בשל ירידת שיעור האבטלה הרשמי מתחת ל-10% בחודש אפריל, תנאי זה ימומש כבר לגבי החודש הנוכחי.

לפי העדכון האחרון של שירות התעסוקה, מחצית המובטלים שעדיין בחל"ת הם כאלה שנותרו ללא מעסיק ועל כן יתקשו יותר לשוב למעגל התעסוקה – גם אם ירצו בכך. 64% מתוכם, שהם כמעט 150 אלף מובטלים, סובלים מאבטלה ממושכת של מעל חצי שנה, ורובם המוחלט (82%) מהמובטלים שנותרו ללא מעסיק) נמצאים מחוץ למעגל העבודה בגלל סיבות מאלצות כמו פיטורים.

סקר: הרשימה המשותפת מתחזקת; רע"מ לא עוברת מתחזקת

הרשימה המשותפת מתחזקת ורע"מ לא עוברת את אחוז החסימה. כך עולה מסקר שערך פרופ' קמיל פוקס וששורר השבוע (23.5) במהדורה המרכזית של חדשות 13. הסקר בדק את השפעתם של אירועי הדמים בשבועות האחרונים על תמונת המנדטים.

"אילו הבחירות היו היום, למי היית מצביע?" - נשאלו משתתפי הסקר. מהתשובות עולה: הליכוד בראשות נתניהו נחלש ל-29 מנדטים, יש עתיד מתחזקת ל-22, כחול לבן מתחזקת ל-11, הרשימה המשותפת מתחזקת ל-8, והציונות הדתית הגוענית בראשות בצלאל סמוטריץ' ושותפו איתמר בן גביר זוכה ב-8 מושבים לעומת 6 כיום.

לפי הסקר, העבודה שומרת על כוחה עם 7 מושבים בכנסת הבאה. ש"ס לעומתה נחלשת ל-7, וכך גם יהדות התורה הצונחת ל-6. גם ישראל ביתנו במגמת היחלשות וזוכה ב-5 מנדטים בלבד, וכך גם גדעון סער ומפלגתו תקווה חדשה. מרצ שוב נמצאת בסכנת הכחדה, וזוכה ב-4 מושבים. רע"מ בראשות מנסור עבאס לא עוברת את אחוז החסימה, לפי סקר זה.

יצוין שמסקר נוסף שפורסם באותו יום במהדורות החדשות בערוץ 12 עולה כי 45% מהנשאלים סבורים כי החלטתו של נתניהו לפתוח במבצע "שומר החומות" הרצחני ברצועת עזה הושפעה ממניעים פוליטיים.

המשטרה מובילה מבצע ענישה

נגד מפגינים ופעילים ערבים

כוחות משטרה החלו השבוע (24.5) במעצרים המוניים של צעירים ערבים בערים מעורבות ובישובים ערביים. העיתון "אל-אתיחאד" דיווח כי מדובר במבצע ענישה משטרתי נגד פעילים פוליטיים ומפגינים ערבים שהיו מעורבים במחאה נגד המתקפה על עזה, נגד אלימות הכנופיות הכהניסטיות ונגד מדיניות הממשלה בירושלים המזרחית.

בעיצומה של מסיבת עיתונאים שנערכה השבוע (25.5) במרכז מוסאוא בחיפה בנושא המתקפה של המשטרה נגד הציבורי הערבי (ר' עמ' השער) נמסר על מעצרו של חבר מועצת העיר חיפה ומוזכיר מק"י וחד"ש בעיר, רג'א זעארתה. במסיבת העיתונאים השתתפו יו"ר ועדת המעקב של האוכלוסייה הערבית, ח"כ לשעבר מוחמד ברכה (חד"ש), יו"ר מוסאוא ג'עפר פרח ומייסד עדאלה, ד"ר חסאן ג'בארין. המשתתפים מסרו הצהרה בתגובה לשימוש הפוליטי שממשלת הימין עושה במשטרה "תוך פגיעה הולכת וגוברת בזכויות אדם של האזרחים הערבים וכישלונה להגן עליהם בפני האלימות".

יום לפני תחילת המעצרים הודיעה המשטרה על השקת המבצע "חוק וסדר" נגד המעורבים בהפגנות בשבועיים האחרונים. לפי הודעת המשטרה, המבצע הוא המשך ישיר לפעילות המשטרה שבמהלכה נעצרו יותר מ-1,550 איש והוגשו כ-150 כתבי אישום – רובם המכריע נגד ערבים. במבצע מעורבים אלפי שוטרים, ובניסוח של המשטרה מטרתו להעמיד לדין את המעורבים באירועים "בעלי אופי לאומני". בהודעה שפרסמה וועדת המעקב נמסר כי ראשי רשויות מקומיות ערביות מאיימים לנתק מגע עם תחנות המשטרה ביישוביהם.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

ראיון עם מואפק ח'לאילה, יו"ר סיעת חד"ש בהסתדרות המורים

למען החינוך וזכויות עובדי ההוראה

והעבירה את הנושא לטיפול בכנסת. העלינו את הדרישה שהמטרה, העיריות ומשרד החינוך יבנו מערכת שתוכל לעמוד לצד המורה ולהגן עליו.

מהם הישגים המרכזיים של סיעת חד"ש בקדנציה האחרונה?

כחלק מההנהלה, הצלחנו לקדם פתיחה של בתי מורה ביישובים הערביים עבור מורים גמלאים, ואנחנו רוצים להרחיב אותם גם למורים פעילים. בעתיד נשאף להרחיב פעילות זו גם ליישובים נוספים. בינתיים עיקר ההצלחות שלנו הן ביישובים בראשם עומדים נציגים של חד"ש: כפר יאסף, סכנין, עראבה ודיר חנא.

בהקשר זה: האוצר מאיים למנוע פרישה מוקדמת של עובדי הוראה. מה עמדתכם בנושא?

בכל שנה אנחנו מגיעים להסכם בדבר מכסת מורים שיוצאים לפרישה מוקדמת. לא נרשה פגיעה בכך. יציאת מורים לפנסיה מוקדמת חיונית גם למורה וגם למערכת, ואני בטוח שנגיע להסכם עם האוצר בנושא. אם לא – נאיים בסכסוך עבודה. לדאוג לפנסיונרים זה חלק מעבודת ההסתדרות המורים, שכן כל מורה יפרוש יום אחד לפנסיה. בהקשר זה חשובים במיוחד בתי המורה, שמשמשים כתובת לפנסיונרים. זה מאפשר להם להיות חלק מהקהילה ולעזור בקהילה.

לראשונה הגישה חד"ש רשימה חד-לאומית בבחירות להסתדרות המורים. מה הוביל לכך?

תמיד היה בסיעה לפחות מורה יהודי אחד, שהיה מכהן כחבר מרכז ההסתדרות המורים. הפעם, בשל הקדמת הבחירות, לא הספקנו להתארגן כיאות. הגשנו את רשימת המועמדים יום אחרי הבחירות לכנסת. ניסינו לגייס מועמד יהודי דרך סניפי חד"ש, אבל בגלל הלחץ להגיש את הרשימות והקרבה לבחירות לכנסת, לא הספקנו למצוא מועמד. עכשיו, לצערי, הרשימה חד-לאומית, אבל בעיקרון ובפעילות הרשימה דו-לאומית, ערבית-יהודית.

כ-11 אלף מורים ערבים רשומים כדורשי שיבוץ במשרד החינוך, בעוד שבחברי הארץ קיים מחסור במורים. כיצד פותרים את הבעיה?

בשנים האחרונות מקדם משרד החינוך הסבה מקצועית להוראה בגלל המחסור במורים. לדעתנו צריך קודם כל לקלוט מורים ערבים בבתי ספר יהודיים. שנית, יש להקטין את מספר התלמידים בכיתות, לפתוח יותר כיתות ולקלוט יותר מורים. חייבים לשדרג את מערכת החינוך – במספר מורים, בהקטנת מספר התלמידים בכיתות ובשיפור התשתיות.

היעדר תשתיות הוביל לכך שבזמן הקורונה נותקו עשרות אלפי תלמידים ממערכת החינוך. מהי עמדת ההסתדרות המורים בנושא?

הבעיה העיקרית היא באזור הדרום, בפזורה הבדואית. דרושה תוכנית-על לפיתוח התשתיות ביישובים אלה. הבעיה היא מדיניות הממשלה לגבי הפזורה הבדואית וההכרה בכל היישובים. ההסתדרות המורים לבדה לא תוכל לפתור את הבעיה. אבל אנחנו לא נשתוק ונמשיך לדרוש שכל ילד יקבל את החינוך שמגיע לו במדינה מתקנת.

אדם אלי

השבוע ראיון "זו הדרך" את מואפק ח'לאילה, ראש רשימת חד"ש בבחירות להסתדרות המורים, שיתקיימו ב-1 ביוני.

על רקע השביתה של ועדת המעקב, האם נתקלם במורים שקיבלו זימונים לשימוע על רקע פוליטי?

בעקבות ההחלטה של ועדת המעקב בדבר השביתה, שלחו מנהלי המחוזות במשרד החינוך והמנהלים הודעה למורים הדורשת מהם להתייצב בבתי הספר. ישנם כאלה שבחרו להתייצב, ואחרים לא הגיעו. בינתיים לא נתקבלו זימונים לשימוע. ההסתדרות המורים תעמוד לצדו של כל מורה שספג איום הסותר את היסוד הדמוקרטי של חופש הביטוי, אשר מתיר לשבות כחלק מהבעת דעה.

מדוע הצטרפה סיעת חד"ש לקואליציה בהסתדרות המורים?

היינו בדילמה מאוד עמוקה אם להמשיך ולהיות באופוזיציה או לשרת את המורים שתמכו בנו מהקואליציה. קואליציה משמעותה חברות במוסדות ההסתדרות. זו עמדה המאפשרת לפתור בעיות של מורים ולסייע להם. בעשרות השנים בהן היינו באופוזיציה, הידע שלנו היה מוגבל וגם המעורבות שלנו הייתה נמוכה. חשוב לדעת מה מתרחש בתוך מנגנוני ההסתדרות המורים – במו"מ לחתימה על הסכם קיבוצי, בוועדות ובפעילות השוטפת. בדיונים בינינו הגענו לבסוף להחלטה להיכנס לקואליציה, למרות הקשיים.

אם מטרה מרכזית לכניסה לקואליציה הייתה להשפיע על המו"מ לחתימה על הסכם קיבוצי חדש, כלום נותרה הצדקה להישאר בקואליציה בהיעדר מו"מ?

זו שנה שלישית ללא הסכם קיבוצי בתוקף. לאורך התקופה אמרו לנו שוב ושוב שאין ממשלה ואין עם מי לדבר. הסכם "אופק חדש" נגמר, אבל בינתיים חתמנו על שורה של הסכמים פרטניים: חישוב ימי מחלה למורים, שיטת חישוב הפנסיה למורים והסכם של סגני מנהלים. עכשיו צריך לקיים מו"מ לחתימה על הסכם כללי.

ההסתדרות מגיעה למו"מ אחרי שנה של הסתה נגד המורים ובעיצומו של משבר כלכלי. במציאות זו, מהן דרישותיכם?

אנו דורשים הסכם שיבטיח למורה שכר הוגן, מעמד הולם וגיבוי מתאים. הדאגות העיקריות שלנו הן האלימות כלפי מורים, השכר, חדר המורים ושעות הלימוד. צריך להפחית את שעות הלימוד הפרונטליות, על מנת שהמורים יוכלו להתכונן יותר לשיעורים. נאבק על מנת לשכנע את הממשלה לתת למורים את מה שמגיע להם, ולא נחשוש לקדם סכסוך עבודה או שביתה.

מה ניתן לעשות מול שחיקת מעמד המורה והאלימות נגד מורים?

אנחנו מטפלים בבעיית האלימות מול מחלקות החינוך בעיריות. יש לדאוג לאבטחה בבתי הספר. כשהיו מקרים של אלימות ביישובים ערביים, זימנה סיעת חד"ש ועדי הורים, הפגשנו בינם לבין המורים והמנהלים ודנו בבעיה. הפגנו מול העיריות בדרישה שייקחו אחריות. הנציגים שלנו בכנסת היו מעורבים בכך. היה מקרה בכפר מנחם, שבעקבותיו הגיעה עאידה תומא-סלימאן לשיבות של ההורים והמורים,

הכנסה נמוכה, שאין בידם די אמצעים למימון עצמי של טיפולים ושל תרופות", נמסר.

מצב ירוד בטרם פרצה המגפה

מערכת בריאות הנפש הציבורית הייתה במצב ירוד עוד לפני הקורונה. הדבר התבטא, למשל, בתקינת חסר של מטפלים במסגרות השונות בהן ניתן טיפול במסגרת תשלום רבעוני מפקוח. תקינת חסר זו גורמת לזמני המתנה ארוכים. כדי להימנע מהמתנה ממושכת, רבים מהפונים לקבלת טיפול נפשי מופנים בידי קופות החולים למטפלים חיצוניים (פרטיים), החתומים על הסכמי מתן שירותים עמן. זאת תמורת תשלום גבוה באופן משמעותי מצד המטופל-המבוטח (כ-140 שקל למפגש טיפולי). כעת נדרשת מערכת ציבורית מדולדלת זו להתמודד עם עליה חדה בתחלואת נפש שגרמו המגפה והאירועים בשבועות האחרונים.

"הנפגעים העיקריים הם תושבים ותושבות מעוטי משאבים. מחקרים מוכיחים שאנשים החיים בעוני נזקקים ממילא לסיוע נפשי בשיעורים גבוהים מאלה של בעלי אמצעים", ציינו בפרסום של אדוה. "ניתן לדבר על תופעת כדור שלג: העוני מייצר מצוקה נפשית, שמייצרת עוני נוסף וחוזר חלילה. משבר הקורונה, והאבטלה שבאה בעקבותיו, פגעו במיוחד במי שחיו עוד לפני כן בעוני או בקרבת העוני, פגיעה הצפויה עתה לדרדר עוד את מצבם הנפשי". אליהם מצטרפים עתה "העניים החדשים" שיצרה המגפה.

איך הגענו למצב זה?

ב-2015 הועברה האחריות לטיפול בבריאות הנפש ממשרד הבריאות לקופות החולים. בעקבות זאת, העביר המשרד לקופות מאות מיליוני שקלים, כאשר הקופות מצדן התחייבו ליצור ביצוע. אלא שמבקר המדינה מצא, כי הקופות לא עמדו בחלק ניכר מן היעדים.

בדו"ח שפורסם ערב פרוץ משבר הקורונה מצא המבקר, כי בעוד שהתקציב שהועבר היה מבוסס על ההנחה ש-4% מהמבוטחים המבוגרים ו-2% מהמבוטחים הקטנים בכל קופה יקבלו טיפול נפשי, בפועל רק 3.1% מהמבוטחים המבוגרים ו-1.6% מהמבוטחים הקטנים בשירותי בריאות כללית (הקופה הגדולה במדינה) קיבלו טיפול הלכה למעשה (נכון לשנת 2017). שיעורים נמוכים במיוחד של מקבלי טיפול נפשי תועדו בחברה הערבית ובחברה החרדית.

פחות מרפאות בפריפריה

אחד החסמים לנגישות לשירותי בריאות הנפש של האוכלוסיות הערבית והחרדית ותושבי הפריפריה בכלל, כפי שציין המבקר, הוא הפריסה הגיאוגרפית הלא שוויונית של המרפאות לבריאות הנפש: "כך למשל נמצא כי בירושם, בנתיבות ובמצפה רמון אין כלל שירותי פסיכותרפיה, והמטופלים נאלצים לנסוע, בדרך כלל פעם בשבוע, לעיתים בליווי בני משפחה, עשרות קילומטרים לקבלת הטיפול. לעומת זאת, רוב היישובים בגוש דן נהנים מנקודות שירות רבות".

הרפורמה הניחה עוד ש-1.5% מתקציב הטיפולים הנפשיים של הקופות יגיע מהשתתפות עצמית של מבוטחי הקופות. בפועל, השיעור היה גבוה הרבה יותר ועמד ב-2018 על 5% וכ-6% (במאונחת ובמכבי, בהתאמה). מתברר כי הקופות הפנו שיעור גבוה במיוחד של מטופלים אל מטפלים חיצוניים, שאצלם שיעור ההשתתפות העצמית של המבוטח גבוה. באופן לא מפתיע, 65% מהמטופלים במסלול של "מטפלים חיצוניים" התגוררו ביישובים המשתייכים לאשכול חברתי-כלכלי 8-10, כלומר למבוססים.

נ"ע

אדוה על מערכת בריאות הנפש

המצוקה הנפשית בעלייה חדה

בעקבות אירועי הדמים בשבועיים האחרונים, הוצפו מוקדי הסיוע הנפשי באלפי פניות, ונפגעי חרדה רבים פונו אל בתי החולים. העלייה במקרי המצוקה הנפשית בעקבות ירי הרקטות וגל האלימות ברחובות הצטרפה למגמת העלייה בתחלואת הנפש כתוצאה ממשבר הקורונה.

המספר של מקרי הדיכאון, הלחץ והחרדה; של נטילת תרופות מרשם (תרופות הרגעה, נוגדי דיכאון וגלולות שינה); ושל שימוש בסמים ובאלכוהול בקרב תושבי המדינה – צפויים להערכת אנשי המקצוע להמשיך ולגדול, בהמשך למגמת העלייה שנרשמה מאז פרוץ משבר הקורונה.

לפי מרכז אדוה, בעת משבר הקורונה הקצתה ממשלת ישראל סכום זניח של 10 מיליון שקלים לטיפול בנושא. "חוסר העירכות זה, שמתווסף למצב הרע מלכתחילה של מערכת בריאות הנפש הציבורית, צפוי לפגוע במיוחד בבעלי

התותחים רועמים אבל העיצומים נמשכים

במהלך כל ימי הלחימה נמשכו עיצומי הפסיכולוגים החינוכיים. הפסיכולוגים המשיכו במתן השירותים החינוכיים הניתנים בשגרה ובחירום, אך מאז ה-11 במאי לא לוקחים חלק בפעולות הקשורות בתיווך לחוק החינוך המיוחד. הפסיכולוגים החינוכיים דורשים תגמול הולם תמורת עבודתם. רבים מהם משתכרים שכר שעתי הקרוב לשכר המינימום ומועסקים בתנאים מחפירים.

שוטרים מגישים תביעות נגד אזרחים המתלוננים על אלימות

ציד מכשפות נגד עובדים ערבים

לשכור עו"ד ולהתמודד עם התביעות. עורך הדין העומד מאחורי גל תביעות השוטרים מסר בריאיון בחדשות 13 שהשוטרים התובעים מקבלים מימון המכונה "מענק סיוע" לצורך הגשת התביעה: "משטרת ישראל מממנת בהוראת של סמפכ"ל המשטרה... אני ואתה... האזרחים מממנים את התביעות האלו". עתה יותר מתמיד, זכותם של אזרחים להשתתף בדיון הציבורי ברשת ולהתבטא נגד אלימות משטרתית.

עובדים ערבים במערכת הבריאות פנו בשבוע שעבר לאגודה לזכויות האזרח ולקו לעובד. הם התלוננו שזומנו לשימוע משמעתי בטרם השעיה. העילה: תכנים "פוגעניים" ו"גזעניים", כביכול, שפרסמו ברשתות החברתיות. נוסחן של ההזמנות לשימוע היה אחיד, ולא צורף חומר רלוונטי המפרט את הפרסומים המיוחסים להם. המכתבים נשלחו ביום שישי (28.5) בשעות הערב, מבלי ליידע את ועדי העובדים ומבלי שניתנה לוועדים האפשרות להגיב או להביע עמדה.

הימין הקיצוני מסמן אויבים

הרשתות החברתיות של הימין הקיצוני מנהלות במקביל "ציד מכשפות" אחר פרסומים של אזרחים ערבים במטרה לגרום לפיטוריהם. ברשתות אלה הופצו תמונות הפרופיל של כל אחד מעובדי מערכת הבריאות שהוזמן לשימוע, בצירוף המלה "הצלחנו", או בסימון "וי" ובציון: "הושעתה", "פוטרה" ועוד.

אנשי האגודה לזכויות האזרח וקו לעובד פנו לנציב שירות המדינה וליועץ המשפטי לממשלה ודרשו חידוד של ההנחיות ביחס להתבטאויות של עובדי מדינה, על מנת למנוע מקרים של "ציד מכשפות" נגד עובדי מדינה ערבים. קו לעובד דרש גם לבטל את כל ההזמנות לשימוע שהוציא מנהל תחום משמעת במשרד הבריאות בימים האחרונים.

מהאגודה לזכויות האזרח נמסר: "כאשר המצב הביטחוני מחמיר וכשתחושת הביטחון האישית נפגעת, ההתבטאויות מקצינות, והסובלנות כלפיהן פוחתת. אך דווקא בתקופות כאלה חשוב לדעת שאפליה או פיטורין של עובד או עובדת בשל הבעת דעה פוליטית או בשל השקפה פוליטית אסורים לפי חוק".

עוד נמסר: "במגזר הפרטי, רק לעתים נדירות ניתן לפטר עובד בשל עמדות והשקפות שהביע, גם אם הן מקוממות ודוחות. ביטוי הוא אסור כאשר הוא מסית לאלימות ולגזענות, אך גם במקרים כאלה המשטרה, ולא המעסיק, היא הגורם המוסמך לפעול נגד ביטוי בעל אופי פלילי. על העובדים במגזר הציבורי – משרדי ממשלה, רשויות אכיפת החוק ורשויות אחרות – חלות מגבלות מיוחדות וחופש הביטוי שלהם מוגבל יותר, אך עדיין אפשר להגביל את זכותם להביע עמדה רק כאשר יש ודאות קרובה לגרימת נזק ליכולת התפקוד של השירות הציבורי".

תביעות השתקה

בשנה האחרונה הגישו שוטרים תביעות דיבה נגד מאות אזרחים, אשר הגיבו בזעם על פוסטים שמתעדים אלימות משטרתית. האגודה לזכויות האזרח כבר צורפה לבקשתה לדיון ב-20 תביעות כמעמד "דידת בית המשפט". האגודה התריעה מפני גל תביעות שוטרים שמאיים להשתיק את הדיון המתנהל ברשת החברתית בנושא אלימות המשטרה.

רבים מהנתבעים הם אזרחים קשי יום. לדוגמא, פנסינור בן 72 שמתקיים מקצבת זקנה ספג תביעת דיבה בסך 50 אלף שקל בעקבות תגובה שכתב בפייסבוק לגבי סרטון שתיעד מעצר אלים: "חיילי הקומיסר ממלאים פקודה בלתי חוקית בעליל". רבות מן מהתביעות כבר נדחו או נסתיימו בקנסות בסכומים פעוטים ביותר. אבל לרבים מן הנתבעים אין אמצעים כדי

דו"ח של עמותת קו לעובד

זכויות עובדים יוק

מסקנות קשות עולות מדו"ח חדש של קו לעובד, המנתח את פעולות האכיפה בתחום זכויות העובדים שמבצע מנהל ההסדרה והאכיפה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. הדו"ח נכתב על בסיס הנתונים שמסר משרד העבודה לקו לעובד במענה לבקשה שהוגשה במסגרת חוק חופש המידע. את הדו"ח כתבו פעילות קו לעובד עו"ד דיאנה בארון, ד"ר נעמי פרידמן-סוקולר ורותם זורמן.

התמונה העולה מניתוח פעולות האכיפה של הגוף המרכזי האחראי לאכיפת זכויות עובדים בישראל מדאיגה: בשנתיים האחרונות חלה ירידה של 16% במספר העיצומים וההתראות שהוטלו על המעסיקים במשק. שיעור המעסיקים שהיו מטרה של פעולת אכיפה אינו עולה על 1% מכלל המעסיקים במשק, אשר מספרם הכולל הוא 280 אלף.

במסגרת הדו"ח מוצגים נתונים חדשים של הביטוח הלאומי, המנתחים את אי-הציות לחוק שכר מינימום מצד מעסיקים. נתון זה מאפשר לאמוד את היקף הפרת הזכויות.

הנתונים מראים כי בעשור האחרון חלה עלייה באי תשלום שכר מינימום לעובדים, זאת במקביל לעלייה בשכר המינימום עצמו. אי הציות לחוק פוגע ב-11% מהעובדים, נכון לשנת 2018. המשמעות מבחינה מספרית היא כי 430 אלף עובדים השתכרו פחות משכר מינימום. אך בשנת 2019 נעשו 157 פעולות אכיפה בלבד בגין הפרת חוק שכר מינימום. במילים אחרות, ב-2019 נערכה פעילות אכיפה מול 0.05% מהמעסיקים בלבד.

לטענת קו לעובד, האכיפה הדלה שקולה להצהרה ברורה של המדינה כי "הגנה על זכויות עובדים אינה עומדת לנגד עיניה". עמדה זו של המדינה מתבטאת גם בתקציבי מנהל ההסדרה והאכיפה, שקוצצו ב-37% בין 2016 ל-2019.

זלזול מערכתי זה מקבל משמעות עגומה אף יותר על רקע המשבר הכלכלי במשק בעקבות מגפת הקורונה. אחת הסכנות הברורות שטומנת בחובה מגפה היא פגיעה בזכויות עובדים, כאשר כה רבים מייחלים לפרנסה. "דווקא בימים אלה מוטלת על המדינה החובה להגן על העובדים, על זכויותיהם הסוציאליות ושכרם יותר מאי פעם", מסר קו לעובד.

הנתונים העולים מהדו"ח מלמדים בבירור, כי ממשלת הימין אינה שומרת על זכויות העובדים, ואף מזניחה במקוון את המנגנונים המוגבלים האמונים על הגנתן.

הגנרל אוגוסט פינשוה, נחלו הממשלה וכל כוחות הימין מפלה קשה. לפחות 40% מהצירים שנבחרו הם פעילים במפלגות השמאל ועוד כ-20% הם נציגי העמים המקוריים, המתנגדים נחרצות לממשלת פיניירה. ביטול החוקה היה הדרישה המרכזית בהתקוממות העממית אשר פרצה בצ'ילה באוקטובר 2019 ונמשכה עד תחילת משבר הקורונה. יצוין שהמחאות ההמוניות התחדשו בחודשים האחרונים.

מלכת הדבורים

מ-28 ביוני תכהן הסלר רשמית כראשת בירת צ'ילה. בניין העירייה שוכן כמה מאות מטרים מארמון לה מונדה, משכן הנשיא, בו נרצח סלבדור איינדה בהפיכה הצבאית העקובה מדם של הגנרל פינשוה ב-11 בספטמבר 1973. הסלר מצפה שחברה למפלגה, חדואה, יהפוך שכנה בארמון הנשיאות לאחר הבחירות שייערכו במארס 2022.

הסלר, שאביה הוא ממוצא שוויצרי ואמה ממוצא יהודי-ברזילאי, הסבירה בשיחה עם שליח העיתון הספרדי "אל פאס", כי גדלה בבית "שהיה רחוק מעיסוק בעניינים פוליטיים". עוד הוסיפה כי מקור השם "איראסי" הוא בשפה טופי-גוארני הברזילאית הילידית ופירושו "מלכת הדבורים". הסלר נולדה ב-1990, שמונה חודשים לאחר תום משטרו הצבאי של פינשוה, וגדלה בעידן הדמוקרטי. אך היא ביקורתית עד מאוד, כמו רבים מבני דורה, כלפי הממשלות שנבחרו לאחר הדיקטטורה הצבאית. "זה היה מעבר איטי לעבר הדמוקרטיה, שבסופו של דבר לא ממש הגיע ליעדו", אמרה בריאיון. "הממשלות ביקשו לשלול לגיטימיות מהמגזרים שנאבקו קשות במשך עשרות שנים נגד משטרו של פינשוה, ולהשליט את הדגם הכלכלי והחברתי הקפיטליסטי הניאו-ליברלי, שהיה יקר כל כך לשליטים הצבאיים".

אך בתקופת פינשוה היו הפרות שיטתיות וחמורות של זכויות אדם...

"הפרת זכויות אדם בידי ממשלת פיניירה אולי פחותה, אבל לא פחות שיטתית. היינו עדים לשלילת זכויות יסוד של האזרחים שיצאו בהמוניהם לרחובות מאז 18 באוקטובר 2019".

הסלר הצטרפה לפעילות הפוליטית במסגרת הנוער הקומוניסטי בעת הפגנות הסטודנטים ההמוניות שפרצו ב-2011 נגד המדיניות הניאו-ליברלית, למען חינוך לכל והשכלה גבוהה חינם. את המחאות הנחושות, אליהן הצטרפו הורים וחברי האיגודים המקצועיים, הנהיגה ראשות התאחדות הסטודנטים דאז וחברות הפרלמנט הקומוניסטיות דהיום קמילה וייחו וקרול קריאולה. "במהלך לימודי הכלכלה התחלתי להתעניין בכלכלה מדינית ולקרוא את קרל מרקס. הבנתי היטב איך נולד המבנה המעמדי שבבסיסו ניצול מעמד העובדים", הוסיפה.

אבל מדוע להצטרף דווקא למפלגה הקומוניסטית בעלת העמדות האידאולוגיות הקשוחות ולא דווקא לאחת מתנועות השמאל הרבות הפועלות בצ'ילה?

"ההכרעה נפלה בגלל תפקידם של הקומוניסטים בתנועות החברתיות ובאיגודים המקצועיים. הפעילות בנוער הקומוניסטי חותרת לשנות את החברה מן היסוד. תהליך הפיכת החינוך לסחורה, נגדו נלחמנו אז, התרחב גם לתחומי הבריאות, הדיור, הפנסיות ולתחומים רבים נוספים".

אז סנטיאגו הפכה ממבצר הימין לבירה קומוניסטית?

"לא בדיוק. קומוניסטית נבחרה לראשת העיר כי רוב תושביה הסיקו את המסקנות מהנזק שגרם הימין לעירם ולמדינה כולה".

יוסי אבו

איראסי הסלר, ראשת העיר החדשה של סנטיאגו (כרזה של המפלגה הקומוניסטית הצ'יליאנית)

המפנה השמאלי בבחירות בצ'ילה

ממשלת צ'ילה הימנית בראשות הנשיא סבסטיאן פיניירה נחלה מפלה קשה בבחירות שנערכו לפני כשבועיים (15 ו-16 במאי) במדינה הלטינו-אמריקאית. זאת, על רקע התסיסה החברתית הגוברת והעמקת המשבר הכלכלי, הפוליטי והחברתי שהחל עוד בטרם פרצה מגפת הקורונה.

אזרחי צ'ילה נקראו להשתתף בבחירות לאסיפה מכוננת לכתיבה מחדש של חוקת המדינה, וכן בבחירות לראשי המחוזות והערים – וממשלת הימין הפסידה בכל אחת מהן. הניצחון המשמעותי ביותר של השמאל התרחש בבירה סנטיאגו, בה ניצחה חברת מועצת העיר, הכלכלנית ופעילת המפלגה הקומוניסטית איראסי הסלר (31). נגד כל התחזיות, ניצחה המועמדת הצעירה את מועמד הממשלה והפוליטיקאי הוותיק פליפה אלסנדר.

בעיר ריקולטה הסמוכה ניצח בתמיכתם של 65% מקולות הבוחרים ראש העיר הקומוניסטי דניאל חדואה, המועמד לנשיאות של מערך הכוחות בשמאל הכולל את המפלגה הקומוניסטית ואת החזית הרחבה. חדואה, בן 53, הוא אדריכל וסוציולוג המכהן מאז 2012 כראש העיר ריקולטה, פרבר עני של העיר סנטיאגו. חדואה הוא בן למשפחה פלסטינית שהיגרה לצ'ילה בתחילת המאה שעברה והתיישבה בשכונה. בעיר הצ'יליאנית השנייה בגודלה, ולפראיסו, ניצחה בבחירות החזית הרחבה – שותפתה של המפלגה הקומוניסטית. ברוב המחוזות יתקיים סיבוב שני, ורב הסיכוי שמועמדי השמאל יבחרו למושלים.

בתום ספירת הקולות התברר, כי גם בבחירות הישירות לנציגי העם באסיפה המכוננת, זו שעתידיה לחוקק חוקה חדשה במקום החוקה שנחקקה בעת שלטונו הרצחני של

גם בישראל עצמה התעצמו ההסתה וההתקפות נגד עיתונאים. עיתונאים וצלמים רבים היו מטרה לתקיפות פיסיות כאשר יצאו לבצע את עבודתם ולסקר את האירועים – נפילות טילים, האלימות בערים המשותפות, או ההפגנות והמחאות בירושלים.

לדברי ארגון העיתונאים, גופי תקשורת בכלל ועיתונאים ופרשנים בפרט חווים הסתה אלימה וביריונות ברשתות החברתיות. פוליטיקאים מן הימין ומשפיעני טוויטר ופייסבוק, "הפכו את התקשורת לאויב העם, עד כדי כך שלאחדים מהם הוצמדה אבטחה אישית מחשש שייפגעו". במקביל, גם שוטרים פגעו בעבודת העיתונאים. מצער, עם זאת, שארגון העיתונאים לא הביע סולידריות עם עמיתיו הפלסטינים ברצועת עזה ובשטחים הכבושים.

בחודש שעבר דיווח האתר "זו הדרך" כי ארגון העיתונאים השיק אתר האוסף דיווחים לגבי מקרי אלימות כלפי אנשי תקשורת. לדברי "העין השביעית": "לא ניתן לסקור מתקפות אלימות של אספסוף ותיוג עיתונאים כ'בוגדים' מבלי להזכיר את ההסתה הארוכה, העקבית והמתמשכת של ראש הממשלה נתניהו".

נמרוד עובד

כנס לציון יובל להקמת הפנתרים השחורים

האוניברסיטה הפתוחה ומרכז אדוה יקיימו בתחילת חודש יוני כנס מקוון רב-משתתפים לציון יובל לתנועת הפנתרים השחורים ו-40 שנה לפרסום ספרו של ד"ר שלמה סבירסקי "לא נחשלים אלא מנוחשלים". במשך שלושה ימים, מ-1 ביוני ועד 3 ביוני, ידונו שורה של חוקרים ופעילים בשאלה: "המאבק המזרחי לאן?"

בין המושבים שיערכו במסגרת הכנס: "האם יש כלכלה פוליטית מזרחית?", "פוליטיקה מזרחית", "תולדות הפנתרים השחורים", "יהודים וערבים בעקבות חוק הלאום", "בין הדרום הגלובלי ללוקאלי", "המאבק המזרחי והרשתות החברתיות", "הסללה ומאבק בהסללה", "מזרחי, ימני, מסורתי", "המאבק המזרחי בשנות ה-50".

במושב "כלכלה פוליטית מזרחית" ישתתף עורך "זו הדרך", ד"ר אפרים דויד, וידון מפרספקטיבה מרקסיסטית בשאלה: "האם לאחר 40 עשורים לפרסום 'לא נחשלים אלא מנוחשלים' עומד הניתוח של סבירסקי דאז על כנו".

בספרו פורץ הדרך כתב סבירסקי: "לישראל מבנה מעמדי ייחודי הנובע מאופייה הייחודי של התפתחות הכלכלה הישראלית. הבורגנות הישראלית היא אשכנזית בעיקרה, בעוד הפרולטריון היהודי בישראל הוא מזרחי בעיקרו [...] תהליך ההתפתחות הספציפי של הכלכלה והחברה בישראל יצר לא חלוקת-עבודה בעלמא, אלא חלוקת עבודה עדתית; על כן המאבק המעמדי הוא לא מאבק של 'פועלים' בעלמא, אלא מאבק של מזרחים" (עמ' 356-357).

הרצאתו של דויד תעסוק בקצרה בשלוש שאלות מרכזיות: האם במהלך העשורים שחלפו מאז, התפתח "מאבק מעמדי מזרחי" או מאבק מעמדי בהשתתפות עובדים מזרחים? אלו שינויים חלו במבנה של החברה הקפיטליסטית הישראלית ובהם שינוי בהרכב מעמד העובדים? ומדוע הייצוג הפוליטי של אותם עובדים יהודים-מזרחים הוא דווקא מפלגה חרדית-מזרחית, ש"ס, תחת הגמוניה אידיאולוגית בורגנית-חרדית-אשכנזית?

רימא סעד. נהרגה יחד עם שני ילדיה בהפצצות צה"ל בעזה (צילום מסך: הטלוויזיה הפלסטינית)

שומר על חומות ופוגע בתקשורת הם יורים גם בעיתונאים

אחד הנושאים הפחות מדוברים בישראל בעקבות מבצע "שומר החומות" הרצחני ברצועת עזה הוא הפגיעה בתקשורת ובעיתונאים. הכוונה אינה רק לאלימות המופעלת נגד עיתונאים ואנשי תקשורת בישראל מאז החלו ההפגנות בירושלים בתחילת מאי, אלא גם לצעדים המכוונים שנקט הצבא כדי לפגוע בכלי התקשורת המקומיים והבינלאומיים הפועלים ברצועת עזה.

המקרה שזכה בסיקור הרחב ביותר הוא הפצצת המשרדים של כלי התקשורת בבניין אל-ג'לאא, בו שכנו משרדי סוכנות אי.פי. האמריקאית, ערוץ אל-ג'זירה וכלי תקשורת נוספים. צה"ל טען כי בבניין התמקמה יחידת מודיעין צבאית של חמאס, ואף מסר "מידע סודי" על כך לממשל האמריקאי. אך העיתונאים הרבים שעבדו במקום במשך שנים לא ידעו על נוכחות פעילי חמאס בבניין, וישראל הרשמית מסרבת למסור פרטים לגבי אותו "מידע סודי".

בהפצצה נוספת נפגעו כלי תקשורת פלסטיניים אחרים, שלטענת צה"ל "שירתו את חמאס". אך חרף ההפצה, כלי תקשורת אלה המשיכו לשדר. נוסף על כך נהרגו עיתונאים כתוצאה מהפצצה ישירה של בתייהם. המוכר בהם היה יוסף אבו-חסיין, שדר מפורסם ברדיו אל-אקצא, שנהרג מפגיעה בביתו. בטקס הלווייתו הונח על גופו אפוד מגן של עיתונאים. מוכרת פחות הייתה רימא סעד, עיתונאית הרה בת 30, שביתה בעזה הופצץ בידי כוחות צה"ל והיא נהרגה יחד עם שני ילדיה. לפי דיווח של הארגון הבינלאומי עיתונאים-ללא-גבולות, ישראל פגעה בלפחות 23 כלי תקשורת במהלך ימי הלחימה. הארגון פנה לבית-הדין הפלילי הבינלאומי בהאג בבקשה שיפתח בחקירה בחשד לפשעי מלחמה.

נגד אדוני המלחמה

לחיות בשלום, בשותפות הוגנת, לבין אלה – משני הצדדים – שניזונים באופן נפשי ואידיאולוגי משנאה ומאלימות. הלוואי שנצליח לבסס ולחזק שוב, מחדש, את הכוחות הבריאיים בשתי החברות, את אלה מאתנו שמסרבים להיות משת"פים של הייאוש".

הסופר והעיתונאי עודה בשאראת, מזכיר חד"ש לשעבר, אמר: "צריך תמיד לחזור לשורש הבעיה, לשורש של עץ הרעל. עץ הרעל הוא הכיבוש והמצור. עץ הרעל מצמיח שנאה, גזענות ופילוג בחברה הישראלית. עזה נהרסת כבר פעם רביעית בעשור שגבה אלפי קורבנות. הדם הנשפך שם מבהיל, והוא קורא לכולנו לפעול. היותנו כאן יחד, ערבים ויהודים, היא התשובה הנכונה המפיחה תקווה. שנאה אינה הגורל שלנו – בנחישות נוכל לסלול לעצמנו דרך אחרת, למעננו ולמען ילדינו".

במקביל, התחדשה ליד בית ראש הממשלה ברחוב בלפור בירושלים המחאה נגד ממשלת הימין בראשות בנימין נתניהו. בעצרת שנערכה בכיכר פריס נאם ח"כ עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת) שקרא להתמיד במאבק להתפטרותו של נתניהו. בהפגנה בירושלים השתתפו פעילים מכלל ארגוני המחאה, בהם הדגלים השחורים, אין מצב, קריים מיניסטר, חקירה עכשיו, הדמוקרטים עד כאן, קומי ישראל והחזית הוורודה. כמו כן נערכו עשרות משמרות בצמתים ברחבי הארץ מקריית שמונה ועד אילת.

ח"כ איימן עודה נואם בכיכר הבימה, 22.5 (צילום: זו הדרך)

אלפים רבים השתתפו (22.5) בהפגנה בכיכר הבימה בתל אביב, בקריאה לסיום הכיבוש והמצור על רצועת עזה ולמען שלום ישראלי-פלסטיני שיבטיח ביטחון אמיתי לשני העמים. המפגינים יצאו מכיכר רבין וצעדו ברחוב אבן גבירול לכיכר הבימה. הם קראו, בין היתר, "יהודים וערבים מסרבים להיות אויבים", "בעזה ובשדרות ילדות רוצות לחיות", "ישראל ופלסטין, שתי מדינות לשני עמים", ו"שייח' ג'ראח אל ייאוש, עוד נגמור עם הכיבוש".

העצרת התקיימה ביוזמת התנועות עומדים ביחד ושוברים שתיקה, בשותפות עם חד"ש, מרצ, שלום עכשיו, לוחמים לשלום, יוזמות אברהם, עמותת סיכוי, מחזקים, וארגונים נוספים.

הנואם המרכזי בעצרת היה יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), שאמר: "אני שומע פוליטיקאים וביטחוניסטים מדברים על סכב נוסף עוד כמה חודשים או שנים, ולא רואים שבעה מיליון פלסטינים שחיים בין הים לנהר. אבל אנשי השלטון אבודים ואילו אנחנו יודעים את הדרך: דרכנו היא דרך משותפת של יהודים וערבים. רק יחד נוכל לצעוד לעבר סיום הכיבוש והמצור ולעבר שלום, שוויון, דמוקרטיה וצדק חברתי. צריך למסד את השותפות היהודית-הערבית, ולא להסתפק בהפגנה הענקית הזאת. אנחנו ננצח". לדברי עודה, "המלחמה טובה רק לאדוני המלחמה, רק למספרים בדם, רק לבנימין נתניהו. אבל היא רעה לשני העמים. יש אזרחים בעזה ויש אזרחים במדינת ישראל וצריך להוציא את כל האזרחים ממעגל האימה. אנחנו יוצאים מפה לבנות יחד עתיד משותף לכולנו". עודה הוסיף: "יש לסיים את הכיבוש, להקים מדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל ולהבטיח שלום לכולנו".

ח"כ תמר זנדברג (מרצ) אמרה בעצרת: "זה לא מקרה שהאלימות התפרצה דווקא כשהרגשנו שיהודים וערבים יכולים לשתף פעולה גם בפוליטיקה. היו מי שרצו להרוס את החזון הזה. אבל הערב הזה אנחנו אומרים להם: די!". הסופר דוד גרוסמן הדגיש בנאומו: "המאבק האמיתי כיום איננו בין ערבים ליהודים, אלא בין אלה – משני הצדדים – ששואפים

גלריית הגדה השמאלית

פתיחת התערוכה

"עברנו המפואר", מאת ג'ניפר בלוך

אוצרת: חגית אונמני-רובינשטיין

יום חמישי, 27.5, בשעה 20:00; אחד העם 70, ת"א

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

"זה בטח גן עדן" - אליה סולימאן

2019, צרפת/פלסטין (ערבית ואנגלית; תרגום לאנגלית)

מוצ"ש, 29.5, בשעה 20:00; אחד העם 70, ת"א

השבוע באתר "זו הדרך"

יום אבל והפגנות באום אל-פחם, סולידריות מעמדית בנמל דרבן, 21 שנים לנסיגה מלבנון, משבר פוליטי בנפאל, מצב האבטלה בערים הערביות, ועוד...

zoha.org.il

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, פקס 03-6297263, דוא"ל

www.zoha.org.il, zohaderekh@gmail.com, אתר זו הדרך: